

Fanem és hely vagy vidék megnevezése	Tengerfe- letti magas- ság		Észlelő vagy irodalmi forrás	Megjegyzés.
	méter	bécsi láb		
A Taracz völgyén körülbelől	474	1500	Fe.	
Az Aranyos völgyén „	474	1500	„	
<i>Felső-határ.</i>				
Az Okula keleti oldalán	1068	3379	„	Nincs még elérve a határ.
„ „ nyugati „	1160	3670	„	
A Csorna déli „	1087	3439	„	

Kivonat a földadó (kataster) szabályozásáról szóló 1875. évi VIII. törvénycikkből. *)

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §. A földbirtok arányos megadóztatása céljából a magyar állam területén fekvő minden földbirtok tiszta jövedelme ezen törvény rendeletei szerint újból kinyomoztatik és általános földadó-kataster készítettik.

A földbirtoknak ezen törvény értelmében kinyomozott tiszta jövedelme — kivéve az 52., 53. és 58. §§. illetőleg az utóbbi §-ra való vonatkozásban a 4. és 5. §-ok és a 6. §. b) és c) pontjai alatti eseteket — sem egyes vidékekre, sem egyes földrészletekre nézve nem jöhet változás alá mindaddig, míg az ország egész területére nézve új földadósabályozás nem eszközöltetik.

*) Ezen törvénycikket, lapunk szűk terénél fogva egész terjedelmében nem közölhetvén, annak csak az általános határozatokat és a földbirtok tiszta jövedelmének kiszámítását tartalmazó I. és II. fejezetét adhatjuk, megjegyezzük azonban, hogy a ki e törvénycikket egész terjedelmében birni kívánja, azt 26 krajczárnak postautalvány által való beküldése mellett lapunk kiadó-hivatala útján megrendelheti.

2. §. A földadó azon évtől kezdve, melyben a jelen törvény szerinti adókiivetés életbe lép, a tiszta jövedelem után minden földrészletre egyenlő, külön adótörvény által megállapítandó százalékban vettetik ki.

3. §. A 2-ik §. szerinti állami földadóhoz a földtehermentesítési alap évi szükségletéhez megkivántató összeg külön százalékban lesz kiszámítandó és hozzá adandó. A határőrvidéki részek ebbeli mentessége fentartatik.

4. §. A földadó tárgyat képezi minden gazdaságilag használható földterület, a mennyiben nem adómentes (5. §.), habár tényleg más célra fordittatik is.

5. §. A földadó tárgyat nem képezik:

- a) a közutak, állandó dülőutak, utcák és közterek;
- b) a beépített háztelkek és az udvarok;
- c) szállításra használható és vízművekre szolgáló csatornák;
- d) az 1871. XXXIX. és XL., illetőleg az 1840. X. törvényczik oltalma alá helyezett védtöltések és csatornák;
- e) temetkezési helyek;
- f) országos vagy közhatósági kezelés alatt álló oly kertek, melyek tudományos, közhasznu, vagy jótékony intézetek céljára közvetlenül szolgálnak;
- g) a közhatóságok vagy gazdasági, erdészeti és más hasonló egyesületek által közcélokra, nem pedig kereskedésre fentartott, ugyszintén a tanítási célokra szolgáló fa- és szőlőiskolák.

6. §. Ideiglen adómentesek:

a) az 1868. XXV. törvényczikk 7. és 8. §§-ai alapján ideiglenes adómentességet nyert földrészletek a le nem járt adómentességi idő tartamára; ezen adómentesség kiterjed a határőrvidéki részekben történt telepítéseknél engedett ideiglenes adómentességi esetekre is;

b) oly földterületek, melyek a jelen törvényszerinti adókiivetéskor még földadó tárgyat nem képezték, s utóbb csak

rendkívüli költséggel váltak gazdaságilag használhatókká, ezen időponttól fogva 15 évig;

c) erdősítések a másnemű művelésre tartósan nem használható területeken, jelesen: futóhomokon, köves vagy vizmosásos silány szántóföldeken vagy legelőkön, erdei kopár tisztásokon, az erdősítés befejezésétől kezdve, az erdősítés nehézségéhez és költségéhez mérten 20—40 évig, mely idő letelte után ily területek akkori minőségük szerint megadóztatandók.

A letarolandó erdőtalaj újra befásításával e kedvezmény nem jár.

d) Új telepítvényeknél a telepítvényhez tartozó földek, ha a telep legalább ötven családból áll: hat, ha ötvennél kevesebb, de legalább 10 családból áll: három évre;

e) oly szőlőterületek, melyeken a tőkék kivesztek, vagy rendes forgón kívül kivágattak, és melyek a talaj megforgatása után újból beültettek, a beültetéstől számítva hat évre;

A változás, melyen az adómentesség alapszik, annak bekövetkeztétől számítandó egy év alatt az adóhivatalnál bejelentendő, különben az adómentességi igény elenyészik.

Az adómentességi időszak a változást követő évvel kezdődik.

7. §. A földadó a földbirtokot terheli és annak tényleges birtokosa által fizetendő.

II. FEJEZET.

A földbirtok tiszta jövedelmének kiszámítása.

8. §. A föld tiszta jövedelmének vétetik a közönséges gazdálkodás mellett tartósan nyerhető közép termésnek értéke, levonván belőle a gazdálkodási rendes költségeket.

A földbirtokkal összekötött jogok, ugyszintén annak valamely iparággal vagy más földbirtokkal való gazdasági összefüggése a tiszta jövedelem kiszámításánál tekintetbe nem vétetnek, de viszont az azon fekvő terhek is figyelmen kívül hagyatnak.

9. §. A tiszta jövedelem művelési ágak és minőségi osztályok szerint becslés útján nyomoztatik ki.

10. §. A művelési ágak következők:

a) szántóföld, b) kert, c) rét (kaszáló), d) szőlő, e) legelő, f) erdő és g) nádas.

Szántóföldek azon földrészek, melyeken gabonafélék, kapás vagy kereskedelmi növények, vagy ezek egymást felváltva termeltetnek, műveltessenek bár e földek szakadatlanul vagy takarmánytermelés, ugarlás vagy másnemű használat közbejöttével.

A kertekhez, tekintet nélkül arra, be vannak-e kerítve vagy sem, a virág-, zöldség- és gyümölcsös kertek tartoznak, feküdjenek bár a lakhelyek körül vagy külön, gyümölcsösök azonban csak azon esetben, ha a terület jövedelmének nagyobb részét a gyümölcs szolgáltatja.

Rét (kaszáló) azon földterület, melynek fütermése évenként rendszeren kaszáltatik.

Szőlők azon területek, melyek szőlőtőkékkel be vannak ültetve.

Legelő azon tér, mely rendszeren legeltetésre szolgál.

Az erdőkhez az állandóan faizásra szánt területek tartoznak, még pedig a szál- és sarj-erdőkön kívül az apróbb fákkal benőtt vessző- és rözse-vágásra használható ligetek és füzesek, valamint a lomberdők is, melyeknek lombja takarmányul szolgál.

Nádasoknak azon földrészek tekintetnek, melyeken rendszeres vágás szerint használni szokott gyékény vagy nád terem.

Az 5. §. b) pontjában említett háztelkeken és udvarokon felül levő belsőségek, akár legyenek bekerítve, akár nem, a használatuknak megfelelő művelési ágba sorozandók.

11. §. Oly földrészek, melyek a 10. §-ban felsorolt művelési ágak valamelyike szerint kezeltethetnének, de tényleg azok egyike szerint sem használtatnak, azon művelési ágba sorozandók, melybe azelőtt tartoztak, s ha az ki nem nyomozható,

a melybe a velők határos vagy legközelebb fekvő hasonminőségű földrészetek tartoznak.

12. §. A becslés az egész állam területén egyidejűleg hajtatik végre. E célból a pénzügyminister az országot kerületekre, s ezeket lehetőleg egyenlő becselőjárásokra osztja fel.

13. §. Rendszerint minden egyes becselőjárásra egy tiszta jövedelmi fokozat készítettik, melynek tételei pénzértékben fejezik ki az illető minőségi osztály holdankinti tiszta jövedelmét.

De ha a tiszta jövedelemre befolyással bíró viszonyok egy becselőjárás területén belől annyira különbözök, hogy az egész becselőjárásra ugyanazon egy tiszta jövedelmi fokozat czélszerűen nem alkalmazható, a becselőjárás több osztályozási vidékre osztandó fel, melynek mindenikében külön osztályozás alapján külön tiszta jövedelmi fokozat készítendő.

Minden művelési ágban annyi osztály állítandó fel, a mennyi a tiszta jövedelem tényleges befolyással bíró gazdasági és értékesítési viszonyok különbségei szerint szükséges.

Egy művelési ágban azonban járasonként, illetőleg osztályozási vidékenként legfeljebb nyolcz minőségi osztály állítható fel.

14. §. Az osztályok jelzése végett művelési ágankint az osztály jellegét leginkább kitüntető mintateretek jelöltetnek ki oly számban, hogy minden község határában az ott előforduló osztályok legalább egy-egy mintatér által legyenek képviselve.

15. §. A föld tiszta jövedelme a termés, a terményár és a gazdálkodási költségek évi átlagai szerint számíttatik ki.

16. §. A föld tiszta jövedelmének kiszámításánál a termés és a gazdálkodási költség következő módon veendő fel:

a) Szántóföldek terméseül vétetik a közönséges gazdasági vetésforgások alatt termelt összes termények és ezekből vett haszon értéke, a miből gazdálkodási költség fejében a trágya értéke, s ennek kihordására, továbbá a felügyeletre, szántásra, kapálásra, boronálásra és hengerelésre a termények le- és be-

takarítására, cséplésére, megkivántató költség, illetőleg szükséges kézi és ígás napszám, vagy ezek egyenértéke, s ott, hol az rendszerint előfordul, a gyomirtás költsége, továbbá a vetésre és vetőmagra szükséges kiadás vonandó le.

b) Kertek terméseül vétetik a zöldség, gyümölcs és esetleg fütermés; a miből a gazdálkodási költség fejében az ültetésre, művelésre, öntözésre, őrizésre, szedésre és betakarításra szükséges napszám, és a vetőmagra, illetőleg ültetményekre és trágyázásra szükséges kiadás vonandó le.

Virágos kertek a hasonló talaju és fekvésű haszonkertek módjára becsülendők meg.

c) Rétek (kaszálók) terméseül vétetik az anyaszéna, esetleg a sarjutermés és a legeltetési haszon, a miből művelési költség fejében a kaszálásra, gyűjtésre, behordásra és összerakásra szükségelt gyalog- és ígás napszámok költségei vonandók le.

d) Szőlők terméseül vétetik a szőlő, illetőleg must- és törkölytermés, továbbá az összes gyümölcs és más melléktermények értéke, a miből művelési költség fejében az elfedésre, kinyitásra, a kapálásra, metszésre, kötésre, kocsolásra, szüretelésre és őrizésre szükséges napszám, továbbá a trágyázásra, karózásra, tőkésítésre, (homlitás, döntés, bujtás,) és a telek épségben tartására szükséges művekre fordított költség vonandó le.

e) Legelők termése és költsége a hasonló fekvésű és talaju rétekkel egybehasonlítva állapítandó meg. Fekvésüknél és talajuknál fogva más művelési ágba nem alkalmas legelők, az azokon eltartható lábasjószág száma, s a szokásos legelési érték szerint vétetnek fel, minek kiszámításánál figyelembe veendő, hogy hány darabot s évenként mennyi ideig képesek eltartani.

f) Erdők hasznául vétetnek a fatermés (a tő-árt számítva) tekintettel a tartós fatermelés határai között előállitható és a helybeli viszonyok szerint állandóan értékesíthető famennyiségre, és az erdei mellék-haszonvételek, u. m. a legeltetés, a makk,

a kéreg és a gubacs; a miből művelési költség fejében az erdő-tenyésztésre, ápolásra, s az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt évi kiadások vonandók le.

Gesztenye, eperfa és hasonnemű ültetvények használatuk módja szerint a gyümölcsös kertek, vagy az erdők egyik osztályának módjára becsülendők meg.

g) Nádasok terméseül a nád- és gyékénytermés vétetik, a miből gazdálkodási költség fejében a letakarításra és behordásra szükséges kézi és ígás napszámra fordított kiadás vonandó le.

h) Mulató-, dísz- és vadaskertek a talajminőség kellő tekintetbe vételével azon művelési ágba sorozandók, melybe főalkatrészeik szerint tartoznak.

17. §. A termés évi átlaga a becselőjárás, illetőleg osztályozási vidék nagyobb részében szokásos gazdálkodási rendszer alapján, a fánál a vidékben szokásos erdővágatási forga (turnus) egész évsorozatának átlaga, — az erdei mellékhaszonvételeknél 25, szőlőknél az utolsó 15 év, — egyéb művelési ágaknál pedig az utolsó 10 év tapasztalatai szerint számíttatik ki.

18. §. A gazdálkodási költségek kiszámításánál a napszám és anyag értékének átlaga az 1867—1872-ig terjedő hat évi időszak közép árai szerint, és pedig a gazdaságban felhasznált termények ára a 19. §. értelmében számíttatik ki.

A munka-ár átlagának kiszámításánál azonban a kivételes körülmények, például vasuti vagy más nagyobb mérvű építkezések által ideiglenesen előidézett áremelkedések számításba nem vétetnek.

Oly földterületeknél, melyeknek jelen termőképességben tartása folytonosan különös költségeket igényel, minők a vízöntés és elhomokosodás elleni gátak, a vizek levezetésére vagy öntözésre szolgáló csatornák, csövek és készülékek, vizmosások, zuhatagok és hószakadások elleni védművek, a határvédek és

a telek vagy a telek egy részének mívelhető állapotban tartására szükséges töltések, árkok vagy alagsövezés stb. fenntartására szükséges költségek a rendes gazdálkodási költségekbe számítandók.

19. §. A becslésnél, a fa kivételével, a termények árául az 1867—1872-ig terjedő hat évi középárak átlaga 20⁰/o levonásával veendő, a fa árául pedig az 1855—1874-ig terjedő husz évi időszak alatt fennállott középárak átlaga minden levonás nélkül veendő.

Oly terményeknél, melyek eladás végett vásárra vagy valamely gyárhoz vitetnek, az illető piaczi vagy gyári más terményeknél a helybeli, még pedig a bornál a szüreti árak vétetnek alapul, ha az eladás hordóval együtt történik, a hordó ára levonandó.

20. §. A megállapított piaczi ár a vitelbér levonásával alkalmaztatik.

A vitelbér leszámítása oly községeknek, melyek rendes piaczaiknál közelebb fekvő hajózható folyókat, csatornákat vagy vasutakat használhatnak, azok állomásáig a tengelyi szállítási ár, azon tul a piaczig vagy gyárig az illető közlekedési vállalatok részére megállapított árszabás szerint történik.

Azon vidékekben, melyek a kiszámítási időszak folyama alatt vasuti összeköttetést nyertek, a szállítási költségek ugy számítandók le, mintha a vasut már az egész idő alatt létezett volna.

21. §. Az egyes földrészletek tiszta jövedelme térfigatuk szerint a tiszta jövedelmi fokozat megfelelő tétele alapján számittatik ki. *)

*) A III. fejezet tartalmazza a végrehajtó közegeket, a IV. a végrehajtási eljárást, melyhez a felszólalás is tartozik és az V. a földadó kataster nyilvántartását.